

חדשות יעקב לוינסון (3)

העולם הזה חושף את הפרק המדהים ביותר של הפרשה כולה — איך להרוויח בתרגיל מתוחכם אחד 2 מיליון דולר, בהשקעה של 18 אלף

התעלומה

כל זה היה ידוע. פחות ידוע היה שבאותו זמן החזיק לוינסון גם חדר במשרד הראשי של בנק הפועלים, בשרות רוטשילד 50, ולשם הזמין את ראשי משקיעי העובדים, כשלא רצה לנקר את עיניהם בפאר לישכתו, וגם זה עזר לו להכיל את לעיני האנשים החשובים שהוא עדיין האיש הקובע בבנק הפועלים.

כל זה חשוב לדעת כדי להבין מה התרחש, ואיך זה יכול היה להתרחש.

אף שהרברים קשורים בעניינים כלכליים מובהקים, יכול גם הקורא הבלתי-מיקצועי לעקוב אחרי תרגיל פנטסטי זה, כפי שיתואר להלן.

העוקף: שלב א'

אוצר שהיה מונח בקופת המיזח היה אובייקט כבר מאוד: חברת הרלק סונול, אחת משלוש החברות הגרולות החולשות על משק הרלק הישראלי.

כדי לכלב מושג: סונול הרוויחה בשנת 1982 סכום של 22 מיליון דולר לפני-מס.

הוא סיפור מן הסרטים. הסרט העוקף, בכיכובו של פול ניומן, שהפך מושג עולמי, מחוויר לעומת המיבצע המתגלה לראשונה בעמודים אלה.

כאשר החל העולם הזה לפני שבועיים לחשוף את פרשת יעקב לוינסון, הוא פירסם גילויים שונים, שעוררו תמיהות רבות. אך הרברים לא התקשרו זה עם זה, ולשאלות רבות לא ניתנה תשובה. ובריו של יעקב לוינסון, שהחלו בשבוע שעבר כמסע מרוכז אך מוסווה-היטב של דיסאינפורמציה, סברו בתמימתם שגם העולם הזה אינו יודע את התשובות, ועל כן הצביעו על החורים שבין העובדות שנחשפו.

היה ברור שמהו כאן אינו בסדר. אך לא היה ברור: מה בריוק, לשם מה, למשל, הקים יעקב לוינסון חברה אמריקאית בשם יוראסי-איי, שלא היה לה שום קשר עם בנק הפועלים וחברת אמפל, שהוא עמד עדיין בראשה אם זה היה טורי, כפי שיכול היה להיראות, מדוע הקפיד למנות את עצמו כנשיא החברה הזאת, ולחתום על מיסמכיה הציבוריים? מדוע דאג שחברה זאת תקבל "שרות-מישרד" מחברת אמפל, ואף תישא את הכתובת של חברת אמפל, בנייר-יוק — כל זה בשעה שלא היה שום קשר בין יוראסי-איי, השייכת לתישעה בעלים פרטיים, ובין אמפל, השייכת לבנק הפועלים?

לבוארה, כל הפרטים האלה, ורבים אחרים, אינם עולים בקנה אחד. הם אינם מותחברים במיסגרת הגיונית.

בעברות חקירה והירה וקסרנית, חיבר העולם הזה עובדה לעובדה, כמו אנשים של פסיפס — וכך נוצרה תמונה הגיונית לגמרי של אחד המיבצעים המזהירים ביותר שנראו אי פעם במשק הישראלי — תמונה של העוקף המושלם.

האיש הכלי-יכול

די להבין את התפתחותה של התוכנית הגאונית הזאת, יש להבין מה היה מעמדו של יעקב לוינסון בתקופה הנדרונה.

לוינסון עבר מן המיזח הכלי-יכולה של יור מועצת-המנהלים של בנק הפועלים לחברת-הבנק האמריקאית שלו, אמפל, באביב 1981, הוא לא נטש את עמדתו המכרעת בבנק הפועלים. הציבור הרחב לא ידע, ולא יכול היה לדעת, שלוינסון כלל לא פרש מ-בנק הפועלים. הוא התמנה בוועד ללא-ישבר של "בנק הפועלים".

את השכר הוא לא קיבל מן הבנק, וגם לא רק מחברת אמפל, אלא הוא חולק בין חברות-כנות שונות של בנק הפועלים בעולם, כך שבשום מקום לא נרשם הסכום המלא.

גרנות הכרמל השקעות בע"מ

הסכום מיליונים

טקסטר ונחמס כחל-אביב יפו ביום 30 לחודש 1981

בין כל אחת מהקבוצות הכאות:

1. ג'ול כנכנולוגיות בע"מ מרח' טארל המלך 35, תל-אביב.

2. יורט אלמוגי ורוסר רורי בעמט או באמצעות טכנולוגיות כלכלאופיות השקעות בע"מ מרח' חיים חביב 7, ורוטלים.

3. דנקר - טחנות מוגבלת, ת.ד. 10036, חיפה.

4. רוקר זכריה הברה קבלנית לעבודות אזרחיות בנין ופחות בע"מ, ת.ד. 828, חיפה.

5. גר זאבי, יטעיהו לנדאו, יהודה זר, מוצגים ע"י יטעיהו לנדאו מרח' דניאל בריט 4, תל-אביב.

לוינסון ודג'דק

בין המייסדים של גרנות, שבעת היוסדה כבר היתה בידיה עיסקת-הענק של סונול, היו אנשי עסקים מגדולי המשק כליבוניץ (עץ הזית) ועופר (ספנות) וגם שני צעירים, אלמוגי וורדי.

ולפי הערכה גסה, כמושגים המקובלים, היתה שווה לפחות 100 מיליון דולר — אם לא הרבה יותר.

היה לה חלק של בין רבע ושליש מייבוא תישעה מיליון טון נפט בשנה. היא משוקת בנין בעשרות תחנות-דלק ברחבי הארץ, והיא גם בעלת חברת-הגז סופרגז.

הבעלים של חברה זו היו בני משפחת כלפר בארצות-הברית, שרצו מסיבה זו או אחרת למכור את הנכס.

מי שמע על כך ראשוני מי יכול היה לשמוע על כך? למי פנתה משפחת כלפר זה אינו ידוע, אבל ברור כי דבר ענקי כזה לא יכול היה לעבור בלי ידיעת האיש מס' 1 במשק הישראלי, יור מועצת-המנהלים של בנק הפועלים (אז), יעקב לוינסון.

נראה כי ניהלו את המשא-ומתן עם משפחת-כלפר, במלון ולדורף-אסטוריה המפואר בנייר-יוק, והם נטלו את היוזמה להרכבת ברית-הליינינים לביצוע העיסקה.

ואכן, הוקם ריכוז מרשים של בעלי-עסקים, מן הכבדים בארץ, והדבר הקל על המשך התרגיל, כפי שיתברר להלן.

החברה שקיבלה לידה את השליטה בסונול היתה מורכבת, בין השאר, מאלול טכנולוגיות (חברת לשעבר של עור וייצמן, שבה שולט ידיו, רוד קוליצ), האחים דנקר (מוותיקי הישוב, בעלי דור כימיקלים במיפר-חיפה וחברת המלח בעתלית), הקבלן זכריה דרוקר (המתעקש, משוס-מה, לקרוא לעצמו דרוקר זכריה), חברת ההשקעות ח'לב (החברה של בני חיים ליבוניץ ממיפעל עץ הזית), האחים שמואל ויהודה עופר (בעלי חברת-ספנות) וסס נאמן ויליד ראשפינה, שירד מן הארץ לפני 40 שנה, התעשר בארצות-הברית, בצל המיליונר-היורד משולם ריקלים, ידיו של אריאל שרון.

שמה החותמים	כתובתיהם והאור	חתימת
יוסף ורדי	מחנה סרחוב חיים	
ה. ז. 433524	חביב 7 ירושלים.	
יורט אלמוגי	סנחל	
ה. ז. 617411	דרך חיים 97 חיפה.	
סנולוגיות	הכרז מדרך חיים 97	
טכנולוגיות	חיטה	
(מזקרת) כע"מ		
51-062291-0/EN		

INTERNATIONAL TECHNOLOGIES (HOLDINGS) LTD.

אחזקת והשקעות

שנעות לפני שאלמוגי וורדי נכנסו לגרנות, שעה שלוינסון עזב את הבנק, הם הקימו, בעזרת חברתם, טכנולוגיות (אחזקת), חברה נוספת — טכנולוגיות (השקעות) שנועד לה תפקיד נכבד.

(בין הפרטים המשעשעים הרבים, שפורסמו בשבועיים האחרונים בעיתוני ישראל, בעיקבות גילויי העולם הזה, הופיע גם מאמר בהארץ, שבו נאמר כי "ברור כי שכרו באמפל היה פחות מ-50 אלף דולר לשנה... לוינסון הסכים לחברי הוועדה כי בנוסף לשכר קיבל הוצאות אש"ל כדרוש, וכי מטבעו אינו רודף רמת-חיים גבוהה." זוהי בדיחה, שכר מס' 2 באמפל, מיכאל יפה, היה 100 אלף דולר לשנה, ושכרו של מס' 3, מרדכי אביר, היה 93,621 דולר לשנה, וכן הלאה. השכר של לוינסון אינו מופיע ברשימה, כי לפי החוק האמריקאי יש לרווח על כל משכורת שמעל 50 אלף דולר לשנה. חלוקת המשכורות בין כתובות שונות הסתירה את סכומה האמיתי.)

בוועד הבנק היה לוינסון בעל כוח בלתי-ירגיל. בעוד שהציבור סבר כי פרש מן המערכת בתל-אביב, היה למעשה שליט נסתר עליה. הוא נשא בידו ופוי-כוח לנהל עסקות הבנק בחו"ל ולהתחמק עליהן, וזה בעוד ששמו לא הופיע עוד, כבעבר, בספרי הבנק, כמו-רשמי-התימה מוטעמו.

יתר על כן, ניתנה לו סריווילגיה חסרת-תקדים: הוא היה מעיין בדרך-קבע בסרוטוקולים של ישיבות ההנהלה של "בנק הפועלים", עוד לפני שאלה נחתמו על-ידי יור הנהלה ומזכיר-הבנק.

הוא חילק הוראות לעובדים, גם הבכירים ביותר, וכל עובדי הבנק ידעו כי על פיו יישק רבר, ובלי קשר למיכנה-השליטה הרשמי, הוא הבוס האמיתי.

באותו זמן עמדו לרשות לוינסון מישרדו המהודר במצודת אמפל ברחוב ארלוזורוב 111 בתל-אביב, סגל של מזכירות ונהגים, שרותי טלקס, טלפון ופאקסימיליה (העברת צילומי-מיסמכים בטלפון).